

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. V. Principes & Gubernatores debere seruare leges, & operam dare vt
subditi seruent, suamq[ue] gubernationem eò dirigere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

h 4. Reg.
: o. 10.

Noctes con-
trahantur,
dies protra-
hantur.

i Ro. 13. 12.

optionem dedit, vt alterum è duobus sibi eligeret, ad certitudinem sanita-
tis obtinendæ, aut h vt *ascenderet umbra in horologio decem lineis; aut vt reuer-*
teretur totidem gradibus; & ipse elegit hoc secundum, volens potius diem fi-
eri decem horis longiorem, quàm breuiorem: nam feruentes & prudentes,
quia potius ad laborem inclinant, quàm ad quietem optât, vt tempus labo-
ris sit prolixius, alterum verò breuius. Et cum ipsa natura in hieme dies faci-
at breuiiores, & noctes longiores: non totas dormiendo consumunt, sed
parte aliqua vigilant; non ludendo, aut garriendo solùm, vt tonipus fallant;
sed laborando & expediendo, quæ officium illorum requirit. Omni verò
tempore Apostoli regulam seruant, dicentis: *i nox præcessit, dies autem appro-*
pinquauit. Abiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis. Sicut in
die honestè ambulemus: non in comestationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus, &
impudiciis, non in contentione, & emulatione: sed induemini Dominũ Jesum Chri-
stum, & carnis curam ne feceritis in desideriis, inordinate illi in indulgendo.
Hanc regulam S. Apostolus præscribit omnibus Christianis, quæ aptè etiã
proponitur Principibus seu Regibus, qui cum se regis vestimentis ornent,
deberent regalius adhuc indumentum eligere, suaque maiestate dignius,
Iesum Christum videlicet D. N. induentes regios & generosos eius mores;
indignum reputantes occupare se rebus ad *carnem* spectantibus; & nimios
esse in cura vilis ad eò ancille.

CAPVT V.

PRINCIPES ET GVBERNATORES DEBERE SER-
uare leges, & operam dare vt subditi seruent; suamq; gu-
bernationem eò dirigere.

INTEGRA Regum & omnium, qui Resp. regunt perfe-
ctio ad duo capita præcipua reduci potest: ad plenam scilicet
custodiam legis Dei, eiusque Ecclesiæ, & reliquarum
quæ sunt constitutæ in singulis Rebus. in eo gradu, qui ad
illos spectat; & præterea in adhibenda cura, vt omnes sub-
diti eisdem cum magna integritate ac perfectione seruent.

Nam Rex & quicumque alius gubernator (ait S. Augu.) *duas* gerit personas:
alteram hominis priuati: alteram Regis & personæ publicæ. Quæ homo pri-
uatus est, seruit Deo benè viuendo, leges custodiendo, & suæ propriæ salu-
ti, quæ finis est, in quem fuit conditus, attendendo, per media toti populo
Christiano communia: quæ Rex autem seruit etiam Deo, dando operam vt
reliqui benè viuant, legesq; custodiant, vt & illi saluentur: qui finis est pro-
prius suæ gubernationis. Quæ rationes, etsi diuersæ sint; sed quoniam in vi-
no & eodem sunt coniunctæ, non poterit alteri sine altera plenè fati facere.

Custodia
legum per se
& subditos

Ep. 50. li. 2.
contra liti-
ras Paul. c.
29. tom. 7.

nec Deo servire ita, ut illi placeat, si desit vel obligationi *privati* hominis, vel *Regis* & publicæ personæ: sed placebit illi plenè & perfectè, si utramq; expleverit: custodiendo perfectè duo præcepta charitatis, Dei, & proximi: in quibus, ut ipse Salvator dixit: *totà lex pendet & Propheta.* nam præcipuus charitatis actus est obedire Dei præcepto, iuxta illam sententiam ipsius Salvatoris: *si diligitis me, mandata mea servate, & in qui servat verbum & mandata eius, verè in hac charitas Dei perfecta est.* Erit tamen eius perfectio adhuc maior in ijs qui gubernant, si ex charitate, quam erga Deum habent, studeat etiã, ut subditi idè præstent: excitando eos verbis, exemplis, rationibus, beneficijs, promissis; minis quoq; præmijs & pœnis; omnibusq; alijs possibilibus medijs, exhortando, honorando, extollendo bonos, reijciendo verò, humiliando, & puniendo malos: ut sic Deo obsequium & gloria reddatur ab omnibus, qui ipsius curæ sunt cõmissi. Hominũ enim gubernatio eò perfectior est, quo similior est gubernationi Dei, qui supremus est gubernator, & omnium gubernatium exëplar. Et ut S. Thomas ait: præcipuũ suum finem respicit, ipsummet Deum, qui est ipsa bonitas per essentiam: eiusq; præcipuus effectus est, *assimilari summo bono:* ut scilicet, qui ab ipso gubernantur, summo bono assimilentur; quod insinuavit Salvator, cum dixit: *n estote perfecti, sicut Pater vester caelestis perfectus est,* & per Moysen dixit: *sancti estote: quonia ego sanctus sum:* quæ similitudo in eo consistit, quod quemadmodum Deus in se ipso est bonus, & causa ut reliqua sint bona: ita homo sit in se bonus; & inducat alios; ut etiam boni sint. Hunc in modum Reges & gubernatores (ut fusc ostendit idem Angelicus Doctor) debent respicere tanquam præcipuũ finem, non diuitias, aut honores, aut reliqua terrena bona, bonis & improbis Regibus communia; sed ipsummet Deum, qui vltimus est noster finis, & æterna felicitas: dâtes operam ut similes fiant, quantum fieri poterit summo bono per participationem excellentium virtutum, quæ in eius bonitate elucet. Ita ut sancti sint & perfecti in seipsis, sicut Deus sanctus est & perfectus, & simuli ut subditi eidem Deo fiant similes, eiusq; sanctitatis participes.

§. I. *Tria præscribuntur Regibus documenta pro assequenda perfectione.*

PRIMUM itaque Rex & quicumque alius gubernator, ut in seipso sit perfectus, debet *Dei legem* perfectè servare, quemadmodum ipse iussit in Deuteronomio his verbis: *Postquam Rex sedit in solio regni sui, describet sibi Deuteronomium legis huius in volumine, accipiens exemplar a Sacerdotibus Leuitica tribus, & habebit secum, legetq; illud omnibus diebus vitae suæ, ut discat timere Dominum Deum suum, & custodire verba & caeremonias eius, quæ in lege præcepta sunt. Nec eleuetur cor eius in superbiam super fratres suos, neque declinet in partem dexteram vel sinistram, ut longo tempore re-*

Deum diligant & proximum

K Mat. 22. 40. 110. 14. 1. m. 1. 10. 2. 5

Subditos ad id inducant.

1. Par. 9. 10. 2. 4. 11. Mat. 5. 48. 1. 19. 2.

Opusc. 20. 1. 10. 6. 8. Dei similitudo scopus sit Regum.

legem Dei perfectè servet.

Deu 17. 18

gnet

1.

b Prou. 3. 4.

Lex manu
portetur.

c Exo. 32. 15.

2.

Sacerdote
legem acci-
piat.

d Mala. 2. 7.

Aggei. 2. 12.

Sacerdotes
Angeli &
Magistri
Regum.

c Nu. 27. 18.

E Ios. 1. 7.

3.

gnet ipse, & filii eius super Israël. In quibus verbis tria maximi momenti docu-
menta Deus D. N. Regibus & gubernatoribus proponit. *Primum* est, vt
præcipuum ipsorum studium sit, legere librum legis DEI; dantes operam
bene intelligant quicquid in ea continetur: ne ex ignorantia aliquid negligat;
illumque semper apud se habeant: ne eius obrepat *oblitio*. Et quando mo-
net, vt liber describatur, non tam id intelligit de descriptione quæ fit pro-
pria manu in folijs chartæ, aut membranæ; quàm quæ imprimitur (vt Sa-
piens ait) *b in tabulis cordis*, ita vt cogitationes, ac desideria, verba & opera
Regum sint transumptum quoddam valde simile præceptis & consiliis le-
gis; & Lex quædam viua, quæ illa in seipsa manifestet. Ac propterea quando
coronam Regni capiti eius imponebant, habebat ipse Legis librum in ma-
nu sua: vt intelligerent, præcipuam suam curam esse debere eius custodiam,
manum operi ad mouendo. Quemadmodum ipse Moyses, qui populi illius
caput erat, cum reuertetur ex monte, *c portabat duas tabulas testimonium
manu sua*, in quibus erat Lex scripta; quasi populum moneret: legem non so-
lum esse, vt super caput poneretur, venerando scilicet quod illa iubeat; sed
vt *manibus* etiam tractaretur, vt mandaretur executioni.

NE tamen seculares gubernatores decipiantur existimantes legem Dei
esse, quæ reuera est huius mundi, aut Dæmonis, proponit *secundum* docu-
mentum illis verbis: *accipient exemplar ad describendum à Sacerdotibus leuitici
ordinis*: eam pro Lege Dei agnoscentes, quam illi dederint ac docuerint.
Nam in rebus ad legem & Christianam religionem spectantibus, Sacerdo-
tes sunt Regibus superiores: & summus Sacerdos Ecclesiæ, Papa scilicet,
dux est ac magister omnium. Ac propterea dixit Malachias Propheta: *di-
bia Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirent ex ore eius: quia Angelus
Domini exercituum est*. Vocat autem illum *Angelum* vt intelligatur, quod quæ-
admodum Angeli sunt hominibus excellentiores, eorumque *magistri*, quibus
manifestant Dei voluntatem: ita Sacerdotes, sunt dignitate excellentiores
reliquis hominibus, etiam Regibus: quorum propterea *magistri & consilia-
rij* esse debent, in rebus ad legem & religionem spectantibus, & per eos agno-
scere debent ipsius Dei voluntatem. Quemadmodum ipse dixit Moyli: *e
tolle Iosue, & stet coram Eleazaro Sacerdote, & omni multitudine, pro hoc, siquid
agendum erit, Eleazar Sacerdos consulat Dominum, & ad verbum eius egredietur
& ingredietur ipse, & omnes filii Israel cum eo*. Et quamprimum Iosue imperiũ
& gubernationem populi adiit: statim Dominus illum monuit, *f vt custodi-
ret & faceret omnem legem, nec declinaret ab ea ad dextram vel ad sinistram*, nec
desiderio prosperitatis, nec aduersitatis metu: nec nimio feruore limites ex-
cedendo, nec ex pusillanimitate aut torpore aliquid prætermittendo.

EODEM dirigitur *tertium* documentum Dei ad Regem, dicens: *nec ele-*

nec ele-

uetur cor eius in superbiam super fratres suos: quasi eo nomine, quod Rex ut & gubernator, arroget sibi, posse licite facere, quod illi non possunt: aut declinet in partē dextrā vel sinistram. nam in hoc reliquis omnibus est par. propterea enim subditos appellat eius fratres: eod quod omnes sint eiusdē celestis Patris filij, eodemq; modo teneantur, omnibus in rebus, quas Lex statuit, obedire: Ex quo sequitur, obedientiam, quæ legi est deferenda, non esse quasi alicuius *mancipii*, ob timorem; quia hæc ratio & respectus est nimis vilis pro corde hominis generosi, debet igitur obedire tanquam *filius*, ob amorem; & potius gloriari, se *filium* esse Dei, quàm *Regem* vniuersi orbis: siquidem *filio*: illa cum facit æterni regni hæredem. Ac proinde, potius in hoc suum solatium ponere debet, quod tanquam *filius* Deo obediat: quàm quod tanquam *Dominus* toti inundo imperet.

Quo diximus de lege *diuina*, intelligendum etiam est de *humanis*, *Ecclesiasticis*, & *civilibus*, quas condunt Summi Pontifices in Ecclesia, & Reges in sua Rep. quas & ipsi debent perfectissime seruare, præcedentes, ut S. Th. ait, hoc exemplo suos subditos; ne illis dicat D. N. quod de Scribis & Pharisæis: *g. dicunt & non faciunt, & imponunt onera impartabilia in humeros hominum, digno autē suo nolunt ea mouere.* Et propterea Innocētius Papa dixit: *quod quisque iuris in alterū statuit ipse debet vti eo*, idq; etiā iuxta sententiā Catonis, dicētis: *Patere lege quā tu ipse iuleris*, quā cum feras, ut omnes seruent, tu primus serua: Ne pro tuo libitu tecum dispenses, nisi velis eodem modo cum alijs dispensare; aut ut illi absque dispensationē legem transgrediantur. Ostende *iustitiam* legis tuæ in hoc, ut teipsum per eam dirigas; & ostende eius *suauiatē* in hoc, quod tu ipse libenter illam serues. Præcede tanquam bonus pastor exemplo tuo; ut subditi gloriantur, quod te sequantur. Quam obrem bonus Imperator Theodosius dicere solebat: quamuis non esset ipse proprijs legib. subiectus, velle tamē te illis alligare, easque seruare. Et magnus ille Sapiens Plato scriptum reliquit Reip. felicitatem in eo consistere, quod *lex sit verē Domina Principum*: Principes verō serui & famuli legis. Contra verō perniciem esse eiusdem Reip. si lex ancilla esset Regum, & ipsi eius Domini, trahentes illam ad suam voluntatē. Præterea, Reges speciali quadam ratione debent magna cura ac diligentia Ecclesiæ leges custodire, quia eius sunt *filij & subditi*, sicut & reliquæ: ac propterea in eo gloriari debent, quod valdē sint ei obedientes. Et quid (ait S. Ambrosius) gloriosius potest esse Imperatori, quàm quod *Ecclesia filius* appelleretur? Nam bonus Imperator intra ipsam Ecclesiam est, non supra: quod si filius est, meritō erit valdē obediens bonæ matris suæ iussis: nam tunc obedit ipsi Domino, qui dixit: *h qui vos audit me audit; & qui Ecclesiam non audierit, habebitur Ethnicus & Publicanus.*

Deo obedire
melius, quā
tori mundo
imperare.

Filius Dei
rex est.

1. 2. q. 69. ar.
5. a. 3.
g. Mat. 23. 4.
De Const. c.
omnes.

Lex sit Do-
mina Re-
gum.

Leg. Digna
vox c. de Le-
gibus.

Li. 2. de Le-
gibus.

Rex filius
Ecclesia.
Luc. 10. 16.
Mat. 18. 17.

S. & l. Procurandam esse a Regibus inter subditos legum diuine
obseruationem

Lex
Euangelica
& Dent. 28.

Ecclesia.

Epist. 75.

1 Isa. 49. 23.

Reges tem-
poralia se-
minant, spi-
ritualia
merunt.

Dan. 9. 27.

Et

in Mat. 24.

15.

Heresim

Reges extir-

pend.

1. Reg. 5.

Tr. 11. in 10.

POSTquam prime huic obligationi satisfecerint Reges & guberna-
tores, diligentem debent operam dare, vt reliqui omnes, in primis di-
uinam euangelicam legem custodiant: ex qua tamquam ex origine & radice de-
pendet custodia reliquarum legum; & tota felicitas aut infelicitas Reip. quem-
admodum Moyses monuit populum Hebræum, *ke precatus mille benedictiones eum
seruantibus, & mille imprecationes transgredientibus.* Secundo loco studere debet,
vt Ecclesie leges seruentur, etiam gloriantes, quod eius sint filii in protegenda
ac defendenda sancta sua matre, curando, vt quod illa præscribit, ad vnguem
seruetur: nam vt S. Leo Papa scribens ad quendam Imperatorem dixit: Deus
tibi dedit regni potestatem; non solum vt mundum gubernes; sed nominatim,
vt Ecclesiam defendas: reprimens improborum hominum temeritatem; &
manu tenens, quod in illa bene est constitutum. Sed blandius adhuc Deus D.
N. idem dixit per Isaiam, loquens de prima sua Ecclesia: *1 Et erunt Reges
nutritii tui, & regina nutrices tua: vultu in terram demisso adorabunt te, & puluere
pedum tuorum lingent. Et scies, quia ego Dominus, super quo non confundentur, qui
expectant eum:* quasi animum ei adderet, ne timeret aut pusillo esset animo,
quod paruam se, debilem, ac inermem videret: ego enim, inquit, efficiam,
vt ipsi Reges, & Regina terra tibi sese subdant tanquam seruas; teq; summa
reuerentia & humili subiectione colant, ac venerentur: & tanquam nutritij
& nutritia te in suis vlnis gestent, & sustentent; potestatisq; sua regie bra-
chii tueantur ac defendant: Debent certe hoc Ecclesie, qua mater & nutrix
eorum est, quoad spiritualia; illa enim genuit eos in filios Dei per sacrum Ba-
ptismum; eos nutrit lacte sua doctrina, alit Sanctis Sacramentis; gubernat
sanctis suis legibus & consiliis; iuuat suis orationibus, & sacrificiis. Quam ma-
gnam ergo est, quod ipsi Reges & Regina nutritij sint, ac nutrices Eccle-
siae in temporalibus, suis eam diuitiis dirando, armis propugnando; & viam
aperiendo, vt eius gloria per vniuersum mundum dilatetur? Ex quo fit, vt
nullum aliud vitium aded debeant detestari, ac persequi in Rep. atq; heresim:
hoc enim ait S. Hieronymus esse *Idolum* in templo Dei positum quod Chri-
stus D. N. in *abominationem desolationis appellauit*: eod quod reuera Heresim
abominetur, vastet, ac destruat Fidem ac Religionem, & quodcumq; regnum
siue Remp. quam ingreditur, perturbet; & leges Christi, & Ecclesie suae
proiciat ad terram: quapropter digna est, quam omnes detestentur; & vastare,
ac in profundum mittere, diligentissime studeant. Et quoniam spiritualia
Ecclesiae arma ad id non semper sufficiunt: necesse est, Reges ea adiuuare, vt
hoc *Idolum* extra sanctum Dei templum proiciatur, abscindendo Idoli *in Dagon
caput* & vtriusq; *palmas*, ne loqui, aut operari, aut praualescere possit. Et hoc
ait

(ait S. Aug.) esse proprium officium Regum, ut Ecclesia sancta, cuius filij ipsi sunt, habeat ipsorum tempore integram pacem, & quietem. Et quemadmodum dixit Celestinus Papa scribens ad Theodosium Imperatorem magis sollicitos esse oportet de pace Ecclesiarum contra hereticos, quam de suorum statuum securitate. Cum enim prima eorum cura esse debeat, ut, quæ Deo placent, conferentur, si ei attendant, reliqua omnia felicissimè eis adijciuntur.

Et HINC sequitur, meritò debere illos summa vigilantia attendere, ut omnes occasiones publicorum peccatorum suis subditis remoueant, in quibus Deus ipse offenditur, & eius sacra religio cultusque contemnitur. Nam hoc genus peccatorum valdè disponit ad hæreses & apostasias: & quæcunque incuria in eis auertendis adeò degenerat à Christiana gubernatione, ut plurimum obscuret aliorum operum gloriam, quantumuis egregia & gloriosa sint; quemadmodum insinuauit Sapiens loquens de Regibus suæ nationis: *opraer David, & Ezechiam, & Iosiam, omnes peccatum commiserunt: nam reliquerunt legem alvisimi, Reges Iudæ, & contempserunt timorem Dei, quæ sententia vna est ex difficillimis, quæ sunt in sacra scriptura: nam inter tres illos Reges, quos asserit innocentes, vnus fuit David, qui graua peccata adulterij & homicidij commisit: & præter illos tres, alij quoque laudantur in scriptura, tanquam valdè iusti, quales fuerunt Rex Asa, & Rex Iosaphat. Sed quoniam Spiritus Sanctus semper est verax in ijs quæ dicit, necesse est dicere: omnes Reges Iudæ, præter tres nominatos, aut fuisse Idololatrias; aut, si iusti fuerunt, ut scriptura indicat, aliquam negligentiam admisisse in remouendis ex regno suo publicis occasionibus transgrediendi legem Dei, & idololatrandi, quare eadem sacra scriptura addit, de Asa & Iosaphat: quòd p excessa non abstulerint, in quibus populus idolis sacrificabat: hoc autem erat contra Dei præceptum, & non nihil redolebat idololatriam, in ipsis Regibus: & hæc sola negligentia, quæ perdurauit vsque ad tempus Regis Ezechia: q qui ea dissipauit satis fuit, ut illi non computarentur in numero Regum perfectorum, sed peccatorum. Et quamuis David graua illa peccata admiserit: illa tamen non fuerunt contra religionem & cultum diuinum; sed ex passione, tanquam homo imbecillis cecidit, & mox insignè fecit pœnitentiã. Tantumq; Zelum habuit, ut lex Dei seruaretur: ut propter alia peccata non amiserit cõpellationem Perfecti: & ita dignus fuit, qui inter eos, qui non peccauerant computaretur. Ut Reges & Principes videant in his exemplis, quantum referat ipsorum, nõ esse negligentes in permittendis occasionibus publicis legem Dei transgrediendi, quando commodè possunt eas absque grauib; alijs damnis remouere: talis enim incuria sufficit, ad gloriam obfuscandam, quam præclaris alijs facinoribus essent promeriti, nec tamen ex altera parte animum abiiciant, si tanquam debiles aliquando labantur: siquidem perfecta pœnitentia tanti est apud Deum, ut propter eam Deus peccati ipsorum obliuiscatur.*

Ribaden.
l. 1. c. 17.
Ap. Bar. 1. 5.
anno 431.

Occasio pu-
blicorum
peccatorum
collatur.

o Ecc. 49. 5.

Negligentia
in Religione
Peccatum
proprie à
Deo dicitur.
p 3. Reg. 15.
14. c. 22.
44.
2. Par. 20. 13.
q 4 Reg. 18.
4.

Zelus Dau-
dis peccata
eius extin-
xit.